

Stichting Shell Pensioenfonds

2008 in het kort

Een turbulent jaar

Inhoud

2008: een turbulent jaar	3
Kredietcrisis	4
Resultaten	6
Beleggingsbeleid	8
Activiteiten deelnemersraad	11
Communicatie	12
Indexatie	13
Premies	14
Structuur van het Pensioenfonds	15
Historisch overzicht 1999 – 2008	20
Gebruikte termen	22

VERANTWOORDING

'2008 in het kort' vat de gebeurtenissen en cijfers uit het afgelopen jaar samen. Een uitgebreider verslag en een meer gedetailleerd overzicht van de financiële positie van het Pensioenfonds zijn te vinden in het Jaarverslag 2008.

Deze brochure en het Jaarverslag zijn elektronisch beschikbaar op de website van het Pensioenfonds: www.shell.nl/pensioenfonds. Op deze site zijn ook de Statuten, het Reglement en andere brochures en publicaties van het Pensioenfonds te vinden.

Wilt u reageren op de inhoud van deze uitgave dan kunt u dit doen via e-mail:

pensioenfonds@shell.com of per brief: Stichting Shell Pensioenfonds, Postbus 65, 2501 CB Den Haag, Nederland.

De maatschappijen waarin Royal Dutch Shell plc direct of indirect deelnemingen heeft, zijn afzonderlijke rechtspersonen met een eigen identiteit. In deze uitgave wordt het collectieve begrip "Shell" gebruikt om de verschillende bij het Shell Pensioenfonds aangesloten Shell werkgevers en joint ventures aan te duiden.

2008: een turbulent jaar

Deze brochure geeft een overzicht van wat er in het afgelopen jaar zoal gebeurde bij het Pensioenfonds. 2008 was een turbulent jaar waarin de financiële wereld op zijn grondvesten schudde. Met name de tweede helft van het jaar stond vrijwel geheel in het teken van de wereldwijde financiële (krediet)crisis.

Aandelenkoersen kelderden en tegelijkertijd daalde de rente. De gevolgen hiervan bleven ook voor het Pensioenfonds niet uit. De dekkingsgraad daalde sterk en het Pensioenfonds moest herstelplannen indienen bij De Nederlandsche Bank. Het beleggingsbeleid werd tijdelijk aangepast. De malaise op de financiële markten en de sterk negatieve rendementen op beleggingen bepaalden de resultaten van het Pensioenfonds over 2008.

Hoewel de kredietcrisis een duidelijk stempel op het afgelopen jaar drukte, komt in deze brochure ook het 'normale reilen en zeilen' van het Pensioenfonds in het afgelopen jaar aan bod. Zo wordt kort verslag gedaan van de activiteiten van de deelnemersraad en de communicatie. Ook is er aandacht voor premies en indexatie.

Een 'vast onderwerp' in deze brochure is een beschrijving van de structuur van het Pensioenfonds, inclusief de manier waarop het toezicht is geregeld. Uiteraard zijn daarin ook alle personalia terug te vinden. Achterin staan historische overzichten met cijfers over de afgelopen 10 jaar en op de laatste pagina worden ten slotte enkele gebruikte termen nader uitgelegd.

Kredietcrisis

Het afgelopen jaar zette de kredietcrisis die in 2007 in de Verenigde Staten was begonnen zich voort. Vanuit Amerika verspreidde de crisis zich wereldwijd. Het onderlinge vertrouwen tussen financiële instellingen nam sterk af en banken waren niet langer bereid elkaar kredieten te verstrekken. Vanaf september ging het ineens razendsnel. Ook het Pensioenfonds kreeg harde klappen te verwerken.

Vermogen omlaag, verplichtingen gestegen

De enorme koersdalingen hadden tot gevolg dat vrijwel alle beleggingen van het Pensioenfonds het afgelopen jaar flink in waarde daalden. Hierdoor ging het vermogen van het Pensioenfonds omlaag naar € 10.598 miljoen eind 2008.

Behalve met koersdalingen, kreeg het Pensioenfonds ook te maken met een dalende rente. Die zakte van gemiddeld 4,85% eind 2007 naar gemiddeld 3,57% eind 2008. Deze rentedaling zorgde voor een aanzienlijke stijging van de pensioenverplichtingen (zie kader). Eind 2008 waren de pensioenverplichtingen gestegen naar € 13.213 miljoen.

De dekkingsgraad, de verhouding tussen het vermogen en de pensioenverplichtingen, was eind 2008 gezakt naar 80%.

Herstelplannen

De dekkingsgraad daalde begin oktober 2008 onder het op dat moment vereiste niveau voor het Pensioenfonds. Midden oktober daalde de dekkingsgraad onder de wettelijk minimaal vereiste dekkingsgraad van 105%. Het Pensioenfonds moest volgens de Pensioenwet twee herstelplannen maken en die bij De Nederlandsche Bank (DNB) indienen. Op 19 december werd als eerste het korte-termijn herstelplan ingediend, met maatregelen om de dekkingsgraad binnen drie jaar naar 105% te brengen. In de tabel staat een overzicht van verschillende niveaus van de dekkingsgraad en hun betekenis.

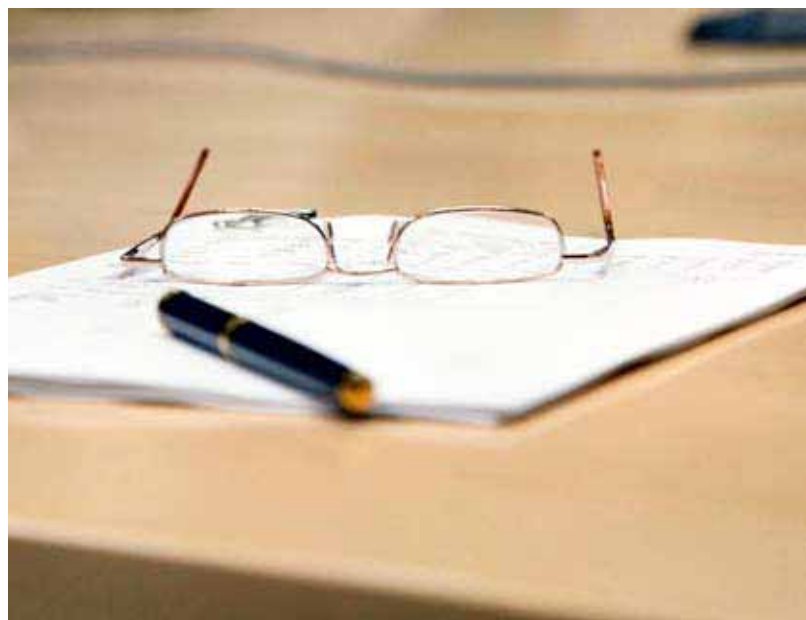
Het tweede herstelplan volgde op 31 maart 2009. Dit herstelplan bevat concrete maatregelen om de dekkingsgraad zowel binnen drie jaar naar 105% te brengen, als binnen vijftien jaar te verhogen naar het vereiste niveau van 127%. Een combinatie dus, van korte-termijn en lange-termijn herstelmaatregelen. Het plan gaat uit van een gemiddeld wat lager beleggingsrendement en het nemen van minder risico in het beleggingsbeleid

RENTE EN PENSIOENVERPLICHTINGEN

De pensioenverplichtingen is het geld dat nodig wordt geacht om de pensioenen nu en in de toekomst uit te kunnen betalen. De markrente is een belangrijke factor bij het berekenen daarvan. Bij een lagere rente zijn de pensioenverplichtingen hoger en andersom. Een eenvoudig voorbeeld: wie over één jaar € 100 moet betalen, moet nu iets meer dan € 95 op een spaarrekening met 5% rente zetten, om over een jaar aan zijn verplichting te kunnen voldoen. Bij een rente van 3% is nu ruim € 97 nodig om over een jaar die € 100 te kunnen betalen. Dus bij een lagere rente, is er nu meer nodig om straks (over één jaar) te kunnen betalen. Voor het Pensioenfonds zijn de toekomstige pensioenbetalingen over een lange periode gespreid, waardoor het effect van een dalende rente nog veel sterker is: bij een rentedaling van 1 procentpunt (dus van 5% naar 4%) stijgen de pensioenverplichtingen met 15%.

dan in het verleden (zie pagina 10). Als gevolg van deze maatregelen is een hogere pensioenpremie nodig. De werkgeverspremie is per 1 januari 2009 verhoogd van 5% naar 23,6%. Per 1 juli 2009 is deze premie verder verhoogd naar 32,1%. De premie voor de deelnemers is per 1 januari naar het niveau van Reglement V gebracht en is per 1 juli niet gewijzigd (zie pagina 14). De werkgever heeft in het tweede kwartaal van 2009 aanvullende stortingen van 2 miljard euro gedaan. Als de dekkingsgraad lager is dan 105% zal de werkgever in maximaal tien termijnen verder aanvullen. Uiterlijk op 1 oktober 2011 zal zo een dekkingsgraad van 105% bereikt worden. Ten slotte kan het bestuur onder bepaalde omstandigheden en na overleg met Shell Petroleum N.V. de werkgeverspremie verder verhogen.

Verschillende niveaus van de dekkingsgraad en hun betekenis

100%	wettelijk minimaal vereist niveau voor waardeoverdracht	bij een dekkingsgraad onder 100% mogen pensioenfonds niet meewerken aan waardeoverdracht	
105%	wettelijk minimaal vereist niveau	onder 105% is er sprake van een 'dekkingstekort'	herstelplan om binnen 3 jaar weer op 105% te komen
	minimaal vereist niveau voor eventuele indexatie	onder 105% wordt geen indexatie toegekend	
115%	minimaal vereist niveau voor eventuele inhaalindexatie	boven 115% kan het bestuur besluiten om inhaalindexatie toe te kennen	
127%	minimaal vereist niveau voor het Pensioenfonds bij het aangepaste beleggingsbeleid	onder dit niveau is sprake van een 'reservetekort'	herstelplan om binnen 15 jaar weer op dit niveau te komen
130%	minimaal vereist niveau voor het Pensioenfonds bij het oude beleggingsbeleid	onder dit niveau is sprake van een 'reservetekort'	
173%	als de dekkingsgraad een jaar lang regelmatig boven 173% ligt, kan het bestuur besluiten om de premies tijdelijk te verlagen (zie het hoofdstuk 'premies')		

Resultaten

2008 pakte zeer slecht uit en de waarde van de meeste beleggingen daalde aanzienlijk. Na het faillissement van de Amerikaanse investeringsbank Lehman Brothers medio september 2008 verdiepte de financiële crisis zich razendsnel. De aandelenkoersen daalden scherp en ook veel obligaties werden minder waard. Hedgefondsen beleefden de slechtste periode sinds hun ontstaan. Al met al is de totale waarde van de beleggingen van het Pensioenfonds het afgelopen jaar met 43% gedaald.

De in 2008 behaalde netto rendementen en de 'benchmark' waartegen ze worden afgezet staan in de onderstaande tabel. Netto rendementen zijn de opbrengsten minus de kosten van het vermogensbeheer.

Actief beleggen

Het Pensioenfonds heeft een zogeheten 'actief beleggingsbeleid'. Shell Asset Management Company (SAMCo) voert dit beleid voor het Pensioenfonds uit en probeert daarbij op termijn betere rendementen te behalen dan de benchmark. Bij het beleggen mag SAMCo afwijken van de strategische verdeling, daarbij gelden grenzen die het bestuur heeft vastgelegd (zie pagina 8). De afgelopen jaren leidde de keuze voor een actief beleggingsbeleid tot hogere rendementen dan de

Netto rendementen (%) in 2008

De rendementen in de tabel zijn na valuta-afdekking

	Pensioenfonds	Benchmark
Aandelen	-56,7	-41,5
Alternatieve beleggingen	-20,2	-31,1
Vastrentende waarden	-9,1	6,8
Hedgefondsen	-21,1	4,4
Actief valutabeheer	-0,6	-
Totaalrendement	-43,3	-26,8

BENCHMARK

Een 'benchmark' wordt in het vermogensbeheer gebruikt om de behaalde rendementen te kunnen vergelijken met een passende maatstaf. In veel gevallen wordt een beursindex gebruikt als benchmark. De benchmark die het Pensioenfonds gebruikt is samengesteld in lijn met het strategisch beleggingsbeleid. Wijkt de samenstelling van de beleggingsportefeuille af van de voorbeeldportefeuille, dan zal het behaalde rendement ook afwijken van de benchmark.

benchmark. Maar door de aard en diepte van de crisis leidde dit in 2008 tot extra verliezen en een veel grotere afwijking van de benchmark.

De actief beheerde aandelenportefeuilles leden grote verliezen. Dit kwam vooral door de nadruk op zogeheten "small cap" aandelen (van kleinere ondernemingen) en "value" aandelen (aandelen met een relatief lage waardering, waaronder banken en verzekeraars) en door een aantal strategieën van verschillende managers.

Ook op vastrentende waarden was het rendement negatief. Veel beleggers vluchtten naar veiligere staatsobligaties van rijke Westerse landen. Het Pensioenfonds belegt echter wereldwijd, ook in opkomende markten. Deze staatsobligaties werden juist minder waard. Dit gold ook voor verschillende soorten bedrijfsobligaties waarin was belegd.

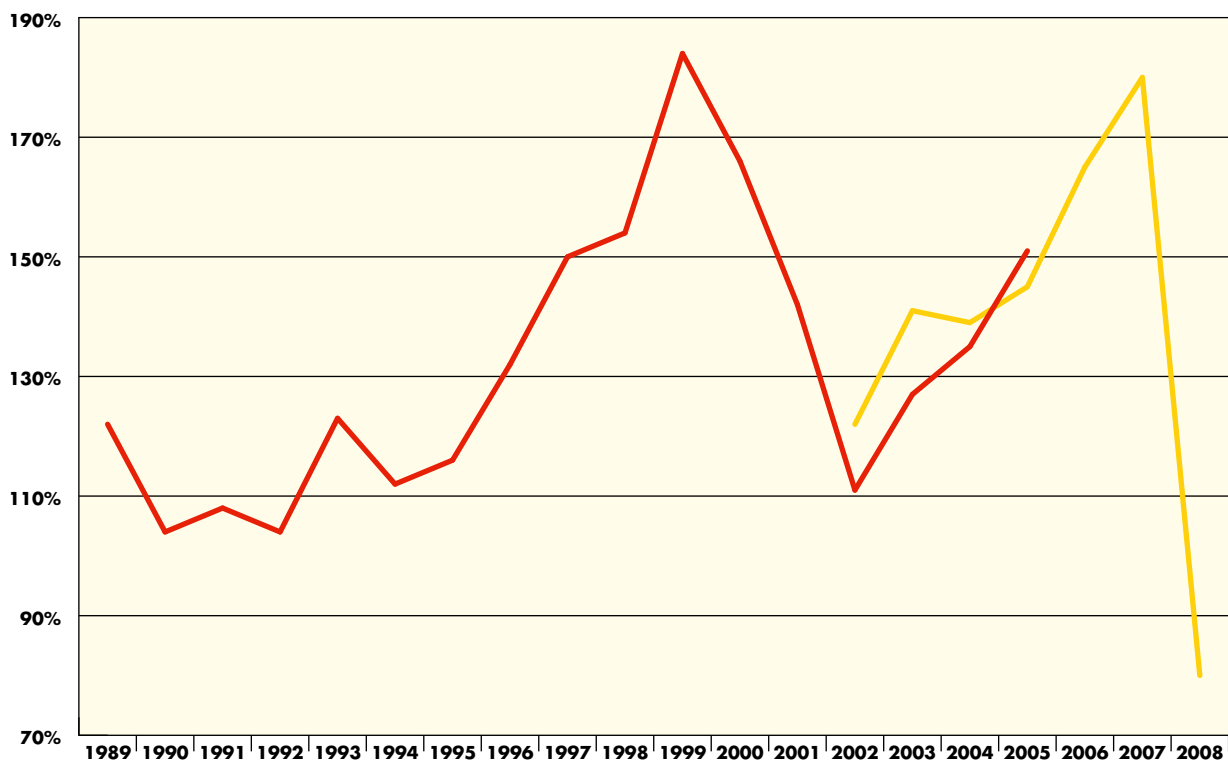
De negatieve rendementen van de hedgefondsen waren beter dan op aandelen, maar staken zeer slecht af bij de benchmark. De benchmark voor hedgefondsen is gelijk aan het rendement op kasgeld (rente) omdat deze beleggingen met leningen waren gefinancierd. Maar in vergelijking met de beleggingsresultaten van hedgefondsen in het algemeen, deden de hedgefondsen in de portefeuille van het Pensioenfonds het niet slechter dan het gemiddelde van deze sector.

Tot slot was er in het najaar extra kasgeld nodig om volgens het valuta-afdekkingsbeleid koersstijgingen van in het bijzonder de US dollar op te vangen. Omdat op dat moment de meeste beleggingen moeilijk verhandelbaar waren, moesten daarvoor aandelenportefeuilles tegen lage koersen worden verkocht.

Dekkingsgraad

— op basis van 4% rente

— op basis van marktrente

De grafiek met de dekkingsgraad over de afgelopen 20 jaar laat zien dat het gevoerde beleggingsbeleid tot het uitbreken van de kredietcrisis tot goede resultaten heeft geleid.

Beleggingsbeleid

Het bestuur stelt in principe elke drie jaar het beleggingsbeleid voor de komende periode vast. Daarbij kijkt het hoe de beleggingen over de verschillende beleggingscategorieën verdeeld moeten worden. Het streven is een optimaal resultaat te behalen, onder afweging van rendement en risico's.

Strategische verdeling van de beleggingen

Om het beleggingsbeleid voor de komende periode vast te stellen, bekijkt het bestuur hoe het vermogen en de pensioenverplichtingen van het Pensioenfonds zich in de toekomst naar verwachting zullen ontwikkelen. Op basis daarvan bepaalt het de 'strategische verdeling' en de minimum- en maximumpercentages waarbinnen de vermogensbeheerder moet blijven.

De strategische verdeling is de verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen of obligaties.

In het voorjaar van 2008 stelde het bestuur het beleggingsbeleid vast voor 2008-2010 (zie tabel).

Shell Asset Management Company (SAMCo) voert het vastgestelde beleggingsbeleid voor het Pensioenfonds uit. SAMCo maakt daarbij ook gebruik van externe vermogensbeheerders. De strategische verdeling is het uitgangspunt bij de uitvoering van het beleggingsbeleid, met vastgestelde onder- en bovengrenzen. SAMCo mag afwijken van de strategische verdeling binnen het vastgestelde minimum en maximum.

Strategische verdeling van de beleggingen voor 2008-2010¹⁾ (%)

Beleggingscategorie	Minimum	Strategische verdeling	Maximum
Beursgenoteerde aandelen ²⁾	48-65	55-63²⁾	60-75
Alternatieve beleggingen ²⁾ (o.a. private equity, vastgoed)	0	7-15²⁾	17
Vastrentende waarden	25	30	35
Kas	-5	0	5
Hedgefondsen	0	8	10
Leningen voor hedgefondsen	-10	-8	0
Totaal		100	

¹⁾ verdeling als vastgelegd in het Pensioenfondsplan 2008-2010 en toegepast van januari tot oktober 2008, vanaf eind oktober 2008 gold een tijdelijk aangepaste verdeling

²⁾ percentage beursgenoteerde aandelen en percentage alternatieve beleggingen bedragen samen 70% in de strategische verdeling

EVALUATIE EIGEN FUNCTIONEREN BESTUUR

Het bestuur heeft zijn eigen functioneren over 2008 geëvalueerd. Dat gebeurde voor het bestuur in zijn geheel en ook voor elk bestuurslid. Het bestuur heeft gekeken naar een aantal onderwerpen. Bij het onderwerp strategie en beleid tekende het bestuur aan dat, hoewel de financiële crisis zich zeer snel ontvouwde, het bestuur achteraf gezien de bakens eerder had kunnen verzetten. Ook risicomanagement en informatie daarover zijn uitgebreid besproken en zullen hoog op de agenda van het bestuur blijven staan. Het bestuur vindt dat het risicomanagement verbeterd moet worden. Het proces voor verbeteringen in het risicomanagement is al gestart. De organisatie is anders ingericht en uitgebreid. Daarbij worden processen en systemen verbeterd. Het bestuur heeft afspraken gemaakt hoe zij hun deskundigheid verder zullen ontwikkelen. Daarnaast zullen zij aandacht blijven besteden aan goede communicatie met de belanghebbenden bij het Pensioenfonds.

Tijdelijke aanpassing beleggingsbeleid

Het bestuur kan besluiten om de strategische verdeling van de beleggingen aan te passen, bijvoorbeeld omdat de marktomstandigheden veranderen. Dit gebeurde in het vierde kwartaal van 2008. Door de turbulentie op de financiële markten en de sterke koersdalingen was aanpassing van het beleggingsbeleid nodig. Daarnaast was kasgeld nodig voor het valutaafdeckingsbeleid en het aflossen van leningen.

Door leningen gefinancierde beleggingen waren in het beleggingsbeleid opgenomen om daarmee extra rendement te behalen. In oktober besloot het bestuur daarom tijdelijk af te wijken van de vastgelegde strategische verdeling en over te gaan op een verdeling met een lager risico. Minder aandelen en vooral meer vastrentende waarden (zoals staatsobligaties).

VERANTWOORD BELEGGEN

In maart 2008 stelde het Pensioenfonds het beleid voor verantwoord beleggen vast. Het Pensioenfonds kijkt naar de bedrijfsvoering van ondernemingen waarin het investeert. In oktober 2008 ondertekende het Pensioenfonds ook de United Nations Principles for Responsible Investment. Deze principes van de Verenigde Naties helpen investeerders om verantwoord beleggen in praktijk te brengen.

Uitvoering

Het Pensioenfonds heeft stemrecht bij de aandeelhoudersvergaderingen van de bedrijven

waarin het belegt. Het streeft ernaar om bij zoveel mogelijk bedrijven te stemmen op de vergadering van aandeelhouders en als het nodig is gaat het Pensioenfonds ook daarbuiten met de leiding van een onderneming in gesprek. Daarbij gaat het onder andere om het gevoerde ondernemingsbeleid, sociaal beleid en milieubeleid. Voor beide activiteiten wordt gebruik gemaakt van een gespecialiseerde dienstverlener. Het Pensioenfonds belegt niet meer in een aantal producenten van bepaalde controversiële wapens. Op de website staat hoe het beleid in de afgelopen periode is uitgevoerd.

Risicobeperking voor langere termijn

In het herstelplan is een aangepaste strategische verdeling opgenomen voor de periode 2009 - 2011. Het Pensioenfonds zal uiterlijk eind 2011 van de tijdelijke verdeling op deze aangepaste verdeling zijn overgegaan. De overgang hangt onder andere af van de ontwikkelingen op de financiële markten en van de

snelheid waarmee de economie zich herstelt. In de aangepaste strategische verdeling is het risico voor langere termijn verlaagd. Er wordt bijvoorbeeld niet langer geld geleend. Beleggingen in hedgefondsen zijn nu in de strategische verdeling opgenomen en vallen onder alternatieve beleggingen (zie tabel).

Aangepaste strategische verdeling van de beleggingen voor 2009-2011¹⁾ (%)

	Minimum	Strategische verdeling	Maximum
Beursgenoteerde aandelen	40	45	50
Alternatieve beleggingen (o.a. private equity, vastgoed)	15	20	25
Vastrentende waarden	30	35	40
Kas	-5	0	5
Totaal		100	

¹⁾ deze verdeling is vastgelegd in het lange-termijn herstelplan en zal uiterlijk eind 2011 gerealiseerd zijn

Activiteiten deelnemersraad

De deelnemersraad adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over belangrijke zaken van het Pensioenfonds. Het bestuur vergaderde in 2008 tweemaal met de deelnemersraad in een formele overlegvergadering. De directie (Shell Pensioenbureau Nederland B.V.) en de deelnemersraad kwamen viermaal voor overleg bij elkaar. Daarnaast houden zij elkaar in de loop van het jaar op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen.

Adviesaanvragen

In het overleg met de directie krijgt de deelnemersraad informatie over adviesaanvragen en de voorstellen waarover advies is gevraagd. Ook vragen van de deelnemersraad komen aan de orde. Na het advies van de deelnemersraad neemt het bestuur een definitief besluit over de voorstellen. Ten slotte informeert het bestuur de deelnemersraad schriftelijk over elk genomen definitief besluit. Het afgelopen jaar is acht maal om advies gevraagd, in het kader staat een overzicht. De deelnemersraad adviseerde het bestuur in alle gevallen om de voorstellen uit te voeren. Soms plaatste de deelnemersraad wel opmerkingen of kanttekeningen bij het advies, die de directie allemaal met de deelnemersraad besproken heeft.

Overig

Het afgelopen jaar vond ook een paar maal apart overleg plaats tussen vertegenwoordigers van de directie en van de deelnemersraad. Dat was naar aanleiding van de adviezen over de Statutenwijziging, de wijziging van Reglement V en het afsluiten van de Uitvoeringsovereenkomst, allemaal per 1 januari 2008. Na het definitieve besluit van het bestuur over deze onderwerpen, heeft de deelnemersraad extern juridisch advies gevraagd. Begin 2008 is afgesproken dat

de deelnemersraad meer tijd krijgt om over enkele onderwerpen verder te adviseren. De deelnemersraad heeft dat op 30 juni gedaan over 'voorwaardelijke indexatie'. De discussie hierover is onder de omstandigheden van het afgelopen jaar opgeschort. In 2009 is dit onderwerp weer opgepakt. Verder verzorgde de directie in april een workshop voor de deelnemersraad over de wettelijke eisen waaraan de financiële opzet van het Pensioenfonds moet voldoen en de manier waarop het Pensioenfonds dit heeft ingevuld.

Het bestuur is de deelnemersraad erkentelijk voor zijn kritische, maar constructieve opstelling en bijdrage in een voor het Pensioenfonds moeilijke periode.

OVERZICHT VAN ADVIESAANVRAGEN AAN DE DEELNEMERSRAAD

- februari - Pensioenfondsplan 2008-2010
- april - Jaarverslag van de Stichting Shell Pensioenfonds over 2007
- mei - Indexatie en aanpassingen per 1 juli 2008
- Aanpassing Reglement V
- september - Aanpassing Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)
- Aanpassing Reglement V - overgangsmaatregel voor deelnemers Billiton reglement Nederland
- december - Werkgeverspremie 2009
- Korte-termijn herstelplan

Communicatie

Het Pensioenfonds informeert alle belanghebbenden over onderwerpen en ontwikkelingen die voor hen van belang zijn. Extra aandacht kregen de kredietcrisis en de gevolgen daarvan voor het Pensioenfonds.

Zo ontvingen alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in december 2008 een persoonlijke brief over de financiële situatie van het Pensioenfonds. In maart 2009 kwam er een nieuwsbrief met meer informatie. Nadat het Pensioenfonds het lange-termijn herstelplan bij De Nederlandsche Bank (DNB) had ingediend, volgde in april een tweede nieuwsbrief.

Jaarlijks in februari ontvangen alle deelnemers het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) met daarin hun opgebouwde en te bereiken pensioenaanspraken. Alle pensioengerechtigden ontvangen in juli het jaarlijkse bericht over hun pensioenrechten en over eventuele wijzigingen daarin. Ook oud-medewerkers van Shell met een uitgesteld pensioen en

ex-partners van wie het adres bij het Pensioenfonds bekend is, ontvangen in juli bericht over hun pensioenaanspraken. Nieuwe deelnemers krijgen een informatiepakket over de pensioenregeling. De website wordt regelmatig aangepast en informatie wordt actueel gehouden. De pensioen-calculator werd ruim 15.000 maal bezocht en er werden bijna 79.000 berekeningen gemaakt.

NIEUW IN 2008

- 'Statuten' per 1 januari 2008
- 'Reglement V' per 1 juli 2008
- geheel herziene brochure 'de pensioenregeling in het kort'
- hoofdstuk op de website met informatie speciaal voor de werkgever/HR
- formulieren die vroeger via de website van de werkgever opgevraagd moesten worden, zijn nu beschikbaar op de website van het Pensioenfonds

Indexatie

Het Pensioenfonds moet ervoor zorgen dat de door de werkgever toegezegde pensioenen kunnen worden uitbetaald. Het probeert daarbij om de pensioenen waardevast te houden. Als maatstaf daarvoor geldt het 'afgeleide prijsindexcijfer alle huishoudens' van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Indexatie is het aanpassen van de pensioenen met een toeslag. Voor sommige onderdelen van het pensioen vindt deze aanpassing automatisch plaats. De indexatie is in die gevallen onvoorwaardelijk. Deze onderdelen worden in Reglement V genoemd. Onvoorwaardelijke indexatie is in de pensioenverplichtingen opgenomen. Voor alle andere onderdelen van het pensioen is de indexatie voorwaardelijk: de financiële situatie van het Pensioenfonds moet het toelaten. Ieder jaar besluit het bestuur of de pensioenen worden aangepast met een toeslag. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit het beleggingsrendement gefinancierd.

Naast de voorwaardelijke indexatie, kan het bestuur besluiten om op basis van overige factoren, zoals de ontwikkelingen in de sociale zekerheid, de gezondheidszorg of de ontwikkeling van de salarissen bij Shell in Nederland, een aanvullende toeslag te verlenen. Zo'n aanvulling is ter discretie van het bestuur.

Het volledige indexatiebeleid staat in het Jaarverslag 2008.

Indexatie in 2008 en 2009

De doorlopende pensioenen zijn per 1 juli 2008 verhoogd met 2%. Het afgeleide prijsindexcijfer alle huishoudens steeg ook met 2%. Het overbruggingspensioen werd op basis van de algemene salarisverhoging van Shell in Nederland per 1 juli verhoogd met 3%. Ook de maxima voor de tegemoetkoming 65-min werden verhoogd. In maart 2009 heeft het bestuur op basis van het dekkingstekort van het Pensioenfonds besloten om de doorlopende pensioenen per 1 juli 2009 niet te verhogen. De stijging van het afgeleide prijsindexcijfer over de periode maart 2008-maart 2009 was 1,5%. Als de financiële situatie van het Pensioenfonds het in de komende 5 jaar toelaat, kan deze niet verleende indexatie worden ingehaald.

TOESLAGENLABEL

In de Pensioenwet staat dat er een beeldmerk moet worden opgezet, om de indexatiekwaliteit van een pensioenregeling aan te geven. De invoering van dit beeldmerk, het 'toeslagenlabel' stond gepland voor 1 juli 2008, maar werd al enkele keren uitgesteld. Door de kredietcrisis is het beeldmerk niet goed toepasbaar. In plaats van het toeslagenlabel kunnen pensioenfondsen hun deelnemers persoonlijk informeren over de gevolgen van de kredietcrisis voor hun pensioen. Het Pensioenfonds heeft hiervoor gekozen en doet dit door middel van de nieuwsbrieven. Ook de gevolgen voor de indexatie komen daarbij aan de orde.

Premies

Het Pensioenfonds probeert zijn doel te bereiken met, waar mogelijk, lage en stabiele premies. Het belegt de premies die de werkgever en de deelnemers betalen. De premie voor de werknemers, de deelnemerspremie, is vastgelegd in Reglement V. Het bestuur bepaalt de premie die de werkgever betaalt in overleg met de externe actuaris. Deze premie hangt af van de dekkingsgraad van het Pensioenfonds.

De deelnemerspremie bedraagt 2% over het salaris tot en met het normale maximum van salarisgroep 5. Over het salaris dat daar bovenuit komt, bedraagt de deelnemerspremie minimaal 2% en maximaal 8%. De premie die de werkgever betaalt, is afhankelijk van de financiële situatie van het Pensioenfonds.

In het financieringsbeleid ligt de hoogte van de deelnemerspremie ten opzichte van de werkgeverspremie vast (zie schema). Het bestuur kan van dit beleid afwijken als daar goede redenen voor zijn.

In 2007 was de dekkingsgraad van het Pensioenfonds een kalenderjaar lang regelmatig hoger geweest dan 173%. Het bestuur besloot daarom de werkgeverspremie voor 2008 te verlagen naar het minimum van 5% van de salarissom. De deelnemerspremie over het

salarisdeel boven het normale maximum van salarisgroep 5 werd ook verlaagd naar het minimum, dat is 2%.

In 2008 betaalde de werkgever € 50 miljoen premie, de deelnemers betaalden € 19 miljoen.

Premie vanaf 1 januari 2009

De uitzonderlijke daling van de dekkingsgraad was aanleiding voor het bestuur om de werkgeverspremie vanaf 1 januari 2009 te verhogen naar 23,6% en vanaf 1 juli naar 32,1% van de salarissom. Voor de deelnemers eindigde per 1 januari 2009 de tijdelijke premieverlaging over het salarisdeel boven € 74.881, het normale maximum van salarisgroep 5. Op deze datum ging de premie over dit salarisdeel terug naar 8%, het normale niveau volgens het Reglement.

Hoogte deelnemerspremie ten opzichte van de werkgeverspremie

Bij een werkgeverspremie van	bedraagt de deelnemerspremie	
(percentage van de totale salarissom)	(percentage van het salaris* tot het normale maximum van salarisgroep 5)	(percentage van het deel van het salaris* boven het normale maximum van salarisgroep 5)
16% of hoger	2 %	8 %
hoger dan 5%, maar lager dan 16%	2 %	de helft van de werkgeverspremie
5%	2 %	2 %

* salaris = 12 maanden salaris plus de uitkering ineens in april en/of december plus eventuele pensionabele toeslagen

Structuur van het Pensioenfonds

Het Pensioenfonds voert de pensioenregelingen uit van maatschappijen van de Shell Groep die tot het Pensioenfonds zijn toegetreden. Werknemers van deze Shell maatschappijen bouwen als deelnemer pensioen op. Wanneer zij met pensioen gaan, zorgt het Pensioenfonds ervoor dat zij hun pensioen ontvangen. Bestuur, deelnemersraad en verantwoordingsorgaan spelen ieder een rol. Voorts zijn er verschillende vormen van toezicht.

Bestuur

Het bestuur stelt het beleid van het Pensioenfonds vast en is verantwoordelijk voor de manier waarop het Pensioenfonds het beleid uitvoert. Het heeft acht leden, de werkgever en de werknemers hebben elk vier vertegenwoordigers.

Shell Petroleum N.V. benoemt de leden van het bestuur. De Centrale Ondernemingsraad van Shell in Nederland draagt de vertegenwoordigers van de werknemers ter benoeming voor.

Leden van het bestuur:

Vertegenwoordigers van de werkgever

C.A. Linse, voorzitter
B.P.T. de Wit, plaatsvervangend voorzitter (tot 4 mei 2009)
E.M. Robbe (vanaf 22 januari 2008)
P.R.R. Venhuizen

Vertegenwoordigers van de werknemers

J. van Berkel
E.A. Breunese
mw L. Boersma (tot 1 januari 2009)
G.J. Tap (vanaf 17 april 2009)
L.R. Riedstra

Deelnemersraad

De deelnemersraad adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over belangrijke zaken van het Pensioenfonds. De deelnemersraad heeft twaalf leden. Vier van hen vertegenwoordigen de deelnemers: de werknemers van Shell die pensioenaanspraken opbouwen bij het Pensioenfonds. De andere acht leden vertegenwoordigen de pensioengerechtigden: iedereen die pensioen ontvangt van het Pensioenfonds of die vroeger pensioen heeft opgebouwd bij het Pensioenfonds, maar niet meer bij Shell in dienst is.

Shell Petroleum N.V. benoemt de leden van de deelnemersraad. De Centrale Ondernemingsraad van Shell in Nederland draagt de vertegenwoordigers van de deelnemers ter benoeming voor. VOEKS, de Vereniging van Oud-Employés der 'Koninklijke/Shell', draagt de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden ter benoeming voor.

De zittingsperiode van de deelnemersraad is drie jaar, en loopt van maart tot maart. Dat is vastgelegd in de statuten. Op 1 maart 2009 liep de zittingsperiode van de deelnemersraad af, deze is daarom op 1 maart afgetreden en er is een nieuwe deelnemersraad benoemd.

Leden van de deelnemersraad tot 1 maart 2009:

Vertegenwoordigers van deelnemers

B.C. van der Leer, plaatsvervangend voorzitter
A.J.A. van Loon (tot 24 juni 2008)
mw J.M. van Egmond (vanaf 24 juni 2008)
R.H.J. van der Ouderaa
R. van Waardenberg (tot 1 augustus 2008)
R. Bouwens (vanaf 1 augustus 2008)

Vertegenwoordigers van pensioengerechtigden

L.F.B. Goudsmit, voorzitter
J. van den Bosch (tot 1 juni 2008)
J.F. Leeuwerik (vanaf 1 juni 2008)
A.W.J. van der Hoeven
J.M.M. Holla, secretaris
W.J. Ouwerkerk
W.G. Reman
D. Swier
K.A. Thomas

Leden van de deelnemersraad vanaf 1 maart 2009:

Vertegenwoordigers van deelnemers

R. Bouwens
mw J.M. van Egmond
S.P.R. van Heck, plaatsvervangend voorzitter
M. Keulers

Vertegenwoordigers van pensioengerechtigden

L.F.B. Goudsmit, voorzitter tot 22 april 2009
D. Swier, voorzitter vanaf 22 april 2009
P.J. van Herk
A.W.J. van der Hoeven
K. Kooijman
J.F. Leeuwerik
W.J. Ouwerkerk
W.G. Reman, secretaris

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan beoordeelt het beleid van het Pensioenfonds en de manier waarop het bestuur dit beleid heeft uitgevoerd. Ook bekijkt het verantwoordingsorgaan of het bestuur de Principes voor goed pensioenfondsbestuur in praktijk heeft gebracht. Verder adviseert het verantwoordingsorgaan het bestuur ook over bepaalde onderwerpen.

Het verantwoordingsorgaan heeft zes leden. De werkgever, de deelnemers en de pensioengerechtigden hebben elk twee vertegenwoordigers.

Het bestuur benoemt de leden van het verantwoordingsorgaan. Shell Petroleum N.V. draagt de vertegenwoordigers van de werkgever ter benoeming voor. De Centrale Ondernemingsraad van Shell in Nederland draagt de vertegenwoordigers van de deelnemers ter benoeming voor. VOEKS, de Vereniging van Oud-Employés der "Koninklijke/Shell", draagt de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden ter benoeming voor.

Leden van het verantwoordingsorgaan:

Vertegenwoordigers van de werkgever

J. van der Veer, voorzitter
T.P.K. Huysinga, plaatsvervangend voorzitter

Vertegenwoordigers van deelnemers

F.P.G. Paulides
J.P.B. Brand

Vertegenwoordigers van pensioengerechtigden

R. van der Vlist
S. Wage

Meer informatie over taken en bevoegdheden van het bestuur, de deelnemersraad en het verantwoordingsorgaan is te vinden op www.shell.nl/pensioenfonds, de website van het Pensioenfonds.

ORDEEL VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2008 voor het eerst een oordeel uitgebracht over de uitvoering van het beleid dat het bestuur in 2007 heeft gevoerd. Ook is gekeken of het bestuur zich heeft gehouden aan de Principes voor goed pensioenfondsbestuur. Het oordeel luidde dat het bestuur de belangen van alle betrokkenen op een evenwichtige manier heeft behartigd en dat de Principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn nageleefd. Het volledige oordeel en de reactie van het bestuur vindt u in het Jaarverslag 2008.

Uitvoering pensioenregeling en vermogensbeheer

Shell Pensioenbureau Nederland B.V. (SPN) is de directie van het Pensioenfonds en heeft de dagelijkse leiding. SPN ondersteunt het bestuur en voert de pensioenregeling uit. Verder adviseert SPN het bestuur over het pensioenbeleid. Shell Asset Management Company B.V. (SAMCo) is een gespecialiseerde organisatie die het vermogen

van het Pensioenfonds beheert. Daarnaast adviseert SAMCo het bestuur over het beleggingsbeleid. SPN en SAMCo hebben elk een raad van commissarissen, die toezicht houdt op en advies geeft over het ondernemingsbeleid, de uitvoering van het beleid en de algemene gang van zaken. SPN heeft twee en SAMCo vijf commissarissen, die benoemd zijn door de aandeelhouders.

UITVOERINGSKOSTEN

Het Pensioenfonds heeft geen personeel in dienst en betaalt daarom geen salarissen en sociale lasten. Het bestuur van het Pensioenfonds is onbezoldigd. Afgelopen jaar bedroegen de totale uitvoeringskosten € 60 miljoen. € 55 miljoen hiervan waren kosten voor vermogensbeheer. De kosten van de pensioenadministratie plus alle overige kosten bedroegen € 5 miljoen (in 2007 waren deze kosten respectievelijk € 63 miljoen, € 58 miljoen en € 5 miljoen).

Extern toezicht

De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden toezicht op het Pensioenfonds. DNB bekijkt onder andere het Reglement en de Statuten van het Pensioenfonds. Ook kijkt DNB of de financiële opzet van het Pensioenfonds goed in elkaar steekt. Verder toetst DNB de deskundigheid van het bestuur. De AFM houdt toezicht op de manier waarop het Pensioenfonds informatie verstrekt. Het externe toezicht van DNB en de AFM is vastgelegd in de Pensioenwet.

De certificerend actuaaris (Towers Perrin) beoordeelt de financiële positie van het Pensioenfonds. Hij controleert of de voorziening pensioenverplichtingen juist is vastgesteld en of er voldoende vermogen aanwezig is. Ook kijkt hij of de premies juist zijn vastgesteld.

De externe accountant (PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.) controleert of de jaarrekening van het Pensioenfonds klopt.

Intern toezicht

Het verantwoordingsorgaan bracht in 2008 advies uit over het intern toezicht. Daarna stelde het Pensioenfonds het beleid voor het intern toezicht definitief vast. De deelnemersraad had in 2007 al advies hierover uitgebracht. Het intern toezicht is wettelijk verplicht en wordt geregeld door middel van 'visitatie'. Elk jaar zal een speciaal ingestelde 'visitatiecommissie' kritisch bekijken hoe het bestuur zijn taken uitvoert. De commissie zal uit drie onafhankelijke, externe deskundigen bestaan. Zij bekijken telkens een deel van de taken en na drie jaar is alles een keer aan de orde geweest. In 2009 zal met het intern toezicht begonnen worden.

KLACHTENPROCEDURE

Een korte beschrijving van de klachtenprocedure en de tekst van de klachtenregeling staan op de website van het Pensioenfonds (www.shell.nl/pensioenfonds). Wanneer deelnemers, ex-werknemers van Shell met pensioenaanspraken of pensioengerechtigden zich niet kunnen vinden in de uitkomst van de klachtenprocedure, kunnen zij zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen. In 2008 heeft niemand van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Historisch overzicht 1999 – 2008

Aantallen per einde jaar

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Deelnemers	11.690	11.655	11.226	10.589	10.591	10.927	10.780	10.423	10.328	11.101
Ingegane pensioenen	19.554	19.509	19.300	19.003	18.878	18.656	18.596	17.225	17.319	17.616
Uitgestelde pensioenen	6.701	6.639	7.010	7.458	7.605	7.789	8.125	7.225	7.660	7.052
Totaal	37.945	37.803	37.536	37.050	37.074	37.372	37.501	34.873	35.307	35.769

Voorziening pensioenverplichtingen (in miljoenen euro)

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Op basis van marktrente	13.213	10.679	11.256	11.120						
Op basis van 4% rente			11.658	10.682	10.197	9.573	9.363	8.630	8.109	7.821

Vermogen op 31 december (in miljoenen euro)

	2008	2007	2006	2005 ²⁾	2004	2003	2002	2001 ¹⁾	2000	1999
Aandelen	2.962	12.278	12.004	11.056	9.171	8.258	6.339	8.240	8.154	9.946
Alternatieve beleggingen	1.821	1.415	1.022	610	402	307	298	320	-	-
Vastrentende waarden	5.950	5.559	4.881	4.089	3.736	3.507	3.590	2.347	3.533	3.451
Hedgefondsen	704	1.422	1.123	1.063	755	584	501	453	-	-
Onroerende zaken (netto)	12	12	13	13	11	11	10	1.090	1.362	1.358
Overige activa en passiva (exclusief short posities)	(138)	(25)	632	376	445	73	162	252	438	(330)
Leningen hedgefondsen	(713)	(1.404)	(1.105)	(1.054)	(750)	(582)	(496)	(449)	-	-
Totaal vermogen	10.598	19.257	18.570	16.153	13.770	12.158	10.404	12.253	13.487	14.425

1) vanaf 2001 op risicobasis

2) vanaf 2005 op basis van IFRS (International Financial Reporting Standards)

Dekkingsgraad (in procenten)

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Op basis van marktrente	80	180	165	145						
Op basis van 4% rente			159	151	135	127	111	142	166	184

Premies, uitkeringen, inkomsten en waardewijzigingen (in miljoenen euro)

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Premies deelnemers en werkgevers	69	181	197	179	276	133	8	7	9	10
Uitgekeerde pensioenen en saldo waardeoverdrachten	597	575	552	536	529	495	488	479	416	413
Inkomsten uit beleggingen	529	516	545	561	439	382	416	452	442	507
Waardewijziging beleggingen	(8.496)	735	2.403	2.307	1.505	1.781	(2.138)	(1.160)	(909)	2.636

Netto rendementen (in procenten)

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Totaalrendement (incl. resultaat valutabeheer)	-43,3	5,9	17,3	20,4	15,8	21,7	-14,4	-5,4	-4,1	27,8
Gemiddeld 10-jaars Pensioenfondsrendement	1,7	8,8	10,2	10,6	9,5	7,5	8,0	10,1	12,0	11,6

Indexatie en stijging prijsindexcijfer (in procenten)

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Stijging CBS afgeleid prijsindexcijfer alle huishoudens (periode maart/maart)	2,0	1,6	1,4	1,4	0,8	2,3 ¹⁾	3,7	3,5	1,7	1,6
Indexatie doorlopend pensioen	2,0	1,6	1,4	1,4	0,6	2,5	3,7	6,0 ²⁾	2,0	2,0

1) oorspronkelijk 2,5%, later door het CBS aangepast naar 2,3%

2) incl. 2,5% aanvullende toeslag

Gebruikte termen

Afgeleide prijsindexcijfer alle huishoudens

Getal dat de prijsontwikkeling aangeeft van een bepaald pakket goederen en diensten, zonder de invloed van indirecte belastingen (zoals BTW) of subsidies

Hedgefondsen

Dit zijn beleggingsfondsen die tegelijk 'long' posities en 'short' posities innemen. Het doel is om een stabiel rendement te behalen, dat onafhankelijk is van de algemene trend op de financiële markten. Long = effecten kopen in de verwachting dat deze in waarde zullen stijgen; short = verkopen van geleende effecten in de verwachting dat deze in waarde zullen dalen

Pensioenaanspraken

Pensioenen die nog worden opgebouwd, of pensioenen die nog niet in betaling zijn (uitgestelde pensioenen)

Pensioenfondsplan

Driejaarlijkse studie van het Pensioenfonds. Gekeken wordt hoe de pensioenverplichtingen en het vermogen zich naar verwachting op lange termijn zullen ontwikkelen

Pensioenrechten

Pensioenen die in betaling zijn. Een pensioenaanspraak verandert volgens de wet in een pensioenrecht op het moment dat de uitbetaling van dat pensioen begint

Private equity

Beleggingen in fondsen of ondernemingen die niet op de beurs zijn genoteerd

(op) Risicobasis

De waarde van de beleggingen, waarover daadwerkelijk risico wordt gelopen

Uitgestelde pensioenen

Pensioenaanspraken van voormalige Shell medewerkers, die nu nog niet worden uitbetaald

Valuta-afdekking

Ervoor zorgen dat wijzigingen van de waarden van vreemde valuta ten opzichte van de euro de waarde van de beleggingen niet beïnvloeden

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste opbrengst, zoals obligaties

(Voorziening) pensioenverplichtingen

Waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten